

מפגש של הומואים ולסביות דתיים עם הרב יובל שרלו

יום רביעי, כ' בכסלו תשס"ט (17.12.08)

האם יש כזה דבר הומו/ לסביות דתיים?

הרב שרלו: זה גם מיותר וגם חוצפה לשאול את השאלה הזו. עובדה שיש. לצערי הגדול, כולנו עושים עברות שונות. על כן, יש עוברי עבירות שהם דתיים.

השאלה היא האם הומוסקסואליות ולסביות היא עבירה מסוג שונה. אסביר את כוונתי: בחברה הדתית יש התייחסות אחרת לעבירות שונות, והיא לא נעשית לפי חומרתן. למשל: לשון הרע היא עבירה חמורה מאין כמוה. הרמב"ם בפרק שביעי בהלכות דעות מגדיר אותה כלאו חמור, יותר משלוש עבירות ייהרג ובל יעבור. ובכל זאת, אף אחד לא שואל האם יש כזה דבר מדבר לשון הרע שהוא דתי. לעומת זאת, אף אחד לא ידבר על אדם דתי אם הוא מחלל שבת. הסיבה: מצוות מסוימות הפכו למגדיר סוציולוגי דתי ואחרות לא. מגדירים דתי כשומר שבת, אוכל כשר ומקפיד על טהרת המשפחה, וכד'.

האם השאלה דווקא על קיומו של הומו דתי זה תוצאה של עניין חברתי או שזה משהו מהותי? יש שתי תשובות אפשריות לכך:

- זו שאלה סוציולוגית, ואין ממש בתפיסה שאלו המצוות שמגדירות אדם דתי. על כן, פשוט שיש הומוסקסואלי דתי.

- אפשרות שניה שאני נוטה אליה יותר, היא שכיוון שהשאלה נוגעת ליסוד הקיום של העם היהודי; יש לה השלכה קהילתית על מוסד המשפחה, כפי שהוא מתבטא בפסוק "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד); הערכים של התא המשפחתי, יצירת חיים, בניית העולם הם ערכים בסיסיים ביהדות; כמו שאני רואה את זה, אורח חיים הומוסקסואלי או לסבי אינו מתיישב עם הערכים האלה.

אני נוטה לאופציה השנייה, אני חושב שיש משהו מהותי בדברים, זה לא סתם עניין חברתי.

יש בעיה מהותית בקיום אורח חיים לסבי בעולמה של היהדות. ועדיין, האמירה שאין כזה דבר הומואים ולסביות דתיים שקולה לאמירה שאין כזה דבר דתי דובר לשון הרע. ישנם הומואים ולסביות בעלי תודעה דתית עמוקה וקשר עם ריבוננו של עולם, ואנחנו לא יכולים להתעלם מכך.

מה תפקידו של הרב במצב זה? התפיסה המסורתית בישראל היא שלרב יש אחריות על הרמה הדתית של קהילתו. במצב הנוכחי, שהקהילות אינן מוכנות לקבל הומואים ולסביות דתיים ואפילו דורשות לנדות אותם, הרב צריך להחליט אם להצטרף לקהילה בנידוי הומואים ולסביות או שהוא מחפש דרך לשלב אותם.

לדעתי, בשל העובדה שיש הומואים ולסביות דתיות הרב צריך לעשות שלושה דברים:

1. צריך לבער את הבערות. אנשי הקהילות הדתיות, הציבור הדתי, צריכים להכיר את

המקורות ואת ההיבטים השונים של הדברים. צריך להכיר את המציאות.

2. מעבר למציאות, יש גישה נפוצה שאומרת ש"אם זה אסור בהלכה אז זה לא

טבעי". גישה זו אינה נכונה, ואין היא עומדת במבחן המקורות. אף אחד לא יגיד כי

אם אסור בהלכה לשכב עם אשת איש סימן שהתאוה לאשת איש אינה קיימת.

התאוה קיימת, וצריך להתמודד עימה, והיא אסורה במימוש, אולם אין זה נכון

לטעון שהיא לא קיימת.

3. במציאות של היום, כשאין קהילה שמקבלת הומואים ולסביות. הרב תמיד נמצא

במתח בין לדחוף את הקהילה שלו קדימה לבין לאבד אותה, וכאן מחד גיסא -

הרב לא יכול להיות מרחיק לכת יותר מהקהילה, אלא צריך להיות קשוב לה,

ומאידך גיסא - להפוך את הקהילה למבינה יותר ורגישה יותר.

תגובה מהקהל:

דווקא יש קהילה אחת שמקבלת. קהילת יקר בתל-אביב.

עתיירה: האחריות של הקהילה חסרה כאן. הומואים ולסביות נולדים למשפחות דתיות,

והקהילה אחראית לדאוג להם ולעולמם הדתי. הדרך הקלה שהקהילה בוחרת היא להקיא

אותם, אבל האתגר הוא לאפשר להם להרגיש שהם לא צריכים לבחור בין שתי הזהויות

שלהם. אין סיבה לגרום להם לניכור משמירת מצוות, כולם מסכימים שיש עוד תרי"ב.

הרב רון: הרב שרלו כתב בעבר מאמר על היחס לחילוניות והוא קובע שם שאין חלוקה לרשעים וצדיקים. להיעדר החלוקה הזו יש השלכה חשובה בהקשר שלנו, כשלעתים אנחנו מסומנים כ"רשעים". כאן נכנסת האחריות של הרב. הקהילה ממנה אותו. הערב הזה, והפעילות שלנו בשנה האחרונה מדברים בעד עצמם - יש כזה דבר הומואים ולסביות דתיים.

התמודדות עם שנאת האחר

הרב שרלו: שנאת האחר הוא נושא רחב מדי לערב הזה. אדם צריך להימנע בכלל מאימוץ דרך של שנאה. אני עצמי לא מרגיש רגש של שנאה ועל כן אינני מכיר את אותו מפנים. זהו כנראה רגש נורא.

דבר אחד וודאי: בכל ההקשרים של שנאת האחר - כשמכירים על בסיס אנושי היא מתרופפת. היכרות בין שני אנשים היא התרופה הטובה ביותר לבעיה של שנאת חינום. במקרה של הומואים ולסביות הבעיה קשה, כי מעטים יוצאים מהארון, כך שנוצרים מעט מפגשים אנושיים כאלה. אולם בשעה שמכירים האחד את השני ההתמודדות היא אחרת לחלוטין.

שאלה מהקהל: האם הרב ממליץ לאנשים לצאת מהארון?

הרב שרלו: אני לא ממליץ לאנשים לצאת מהארון או לצאת מהארון, כמו שאני לא ממליץ ליהודים בחוץ לארץ לעלות לארץ או לא לעלות. אני חש שאיני ראוי להמליץ לא לכאן ולא לכאן. הקשיים יכולים להיות כל כך גדולים שאינני יכול להמליץ על מעשה כזה. אינני יודע מה כרוך בלצאת מהארון ולכן לא יכול להמליץ על זה.

נטייתי הטבעית (אם כי כאמור אני לא ממליץ עליה לאחרים, בשל התחושה הפנימית שאיני ראוי לכך) באופן כללי, בלי קשר להומואים ולסביות, היא שהטוב ביותר הוא לחיות כאיש אמת.

אני מרגיש את זה על עצמי, גם כשאני אומר דברים קשים והתגובות קשות, ההקלה שבאמירת האמת היא ההרגשה המשמעותית. אמירת האמת מסירה עול מהכתפיים, בכל הקשר. על כן, אם האדם מסוגל לצאת מהארון יהיה לו יותר טוב, כי הוא יחיה חיים של אמת.

שאלה מהקהל:

האם הרב היה מכניס לשיחה בבית המדרש בישיבת פתח תקווה הומו דתי שייספר את שעובר עליו?

הרב שרלו: לא הייתי מכניס לשיחה בבית מדרש, אבל לחדר האוכל כן.

עתירה: צריך לפרגן לרבנים שיוצאים נגד ביטויי השנאה, ובאמת צריך שמול כל רב שאומר אמירה קיצונית, יהיה רב שצועק את ההיפך. אנחנו נותנים לחברה הדתית הזדמנות להתמודד באמת עם שנאת האחר. אין מה לחשוש שיחס סובלני יותר יעודד אנשים לבחור בדרך החיים ההומוסקסואלית, גם ללא הדחייה החברתית זה לא קוסם לדתיים. ההתמודדות קשה במיוחד בתוך המשפחות, אבל לזה נגיע אחר כך.

הרב רון: הכיוון צריך להיות להסיר מסכות ולהכיר באדם. קודם "סור מרע" ואחר כך "עשה טוב". קודם להפסיק את השנאה העיוורת, להראות לציבור שאנחנו בני אדם וזכאים ליחס שווה והוגן כמו כל אחד אחר, ואחר כך נעבור לחלקים מתקדמים יותר בעשייה.

שאלה מהקהל: אני לסבית דתיה. בשנה שעברה גרתי עם ארבע שותפות דתיות בדירה במרכז הארץ, כשהן שמעו שאני לסבית הן פנו לשלושה רבנים, ותשובת כולם היתה שצריך לסלק אותי מהדירה, כי נוכחות של מישהי כמוני משפיעה לרעה על הרמה הרוחנית שלהן. מה היתה תשובת הרב במקרה כזה?

הרב שרלו: הייתי משיב תשובה פחות נחרצת. הייתי אומר שאם השותפה מביאה בחורות לדירה ומתרחשים מעשים לא צנועים, אז הן צריכות להפסיק לגור איתה. אבל גם בהקשר של עבירות אחרות כמו חילול שבת או לשון הרע הייתי ממליץ כך. לעומת זאת, אם זו זהותה האישית, אך היא לא באה לידי ביטוי בדירה - למה לנטוש אותה?

גם אני שואל את עצמי למה בעיניי לסביות חמורה יותר מלשון הרע. הלכתית זה להפך. אני תוהה ביני לבין עצמי אם זו רק הומופוביה, או שיש כאן משהו אחר. אני חושב שיש משהו מעבר, בגלל המשמעות המיוחדת לנישואי איש ואישה ביהדות, כפי שרמזתי קודם, יש בעיה קדם-הלכתית בלסביות, בעקבות החשיבות של הפסוק בבראשית ב, כד, והשלכותיו.

שאלה מהקהל:

מה הרב אומר לטרנסג'נדרים דתיים? אני טרנסית דתייה, מיעוט שבמיעוט. מדוע מתעלמים מאיתנו?

הרב שרלו: אני לא מכיר את הנושא. פעם ראשונה שאני נתקל בזה.

מסמך העקרונות של הו"ד

מה היתרונות של הדיאלוג עם רבנים? למה יש רבנים שמתנגדים למסמך?

הרב שרלו: רבנים מתנגדים למסמך כי הם מרגישים שאם הם יתעסקו בנושא מסוים הם נותנים לו לגיטימציה. עמדתם היא שמדובר בתאווה יצרית שצריך להתגבר עליה, כמו תאוות יצריות רבות שצריך להתגבר עליהן. על כן, אין מקום לשום מסמך ולשום דבר.

לדעתי, המסמך הזה יצר עוד בסיס לדיאלוג. גם אני עברתי תהליך בנושא הזה. נחשפתי לנושא לפני כעשר שנים דרך שאלות אנונימיות באינטרנט, לפני כן לא חשבתי על קיומם של הומואים ולסביות דתיים. אחרי שצפו עוד ועוד שאלות בחנתי את הנושא לעומק, מההיבט הדתי וההלכתי, וגם מההיבט המחקרי. ככל שלמדתי יותר גם תשובותיי השתנו. זה תהליך של הומואים ולסביות דתיים, של החברה, של המציאות, ושל הרבנים שמתמודדים עם הגורמים האלה. תשובות שנתתי לפני עשר שנים אני כבר לא נותן היום. אני רואה את הדברים אחרת, בגלל שהייתי חייב להתמודד עם התופעה.

הרב רון: הרב שרלו עוזר לנו לנהל דיאלוג עם רבנים אנחנו רואים שקורים תהליכים עם רבנים בציבור הדתי לאומי, ולאחרונה גם רבנים חרד"לים וחרדים. אני הולך עם המסמך הזה לרבנים רבים, יושב איתם כמה שצריך, ויש עם מי לדבר ועל מה לדבר. נכון להיום עשרים רבנים עומדים מאחורי מסמך העקרונות, ובע"ה יהיו עוד. המסמך עובר בין רבנים, אנשי חינוך, אנשי מקצוע, ומהווה בסיס לשיח. אנחנו פועלים בגבולות ההלכה.

עתירה: המסמך הוא עשיה חשובה של הו"ד ועל כך מגיע להם יישר כוח. אבל אין בו נושאים החשובים לבת-קול כמו זוגיות והורות.

הרב שרלו: יש התקדמות. לפני עשר שנים אנשים לא יכלו להגיד הומוסקסואל (הערות מהקהל: גם אנחנו לעצמנו לא ידענו להגיד את זה). לפני כמה שנים בכנס רבנים של עמיאל הקדישו עשרים דקות להומוסקסואליות, מתוך יומיים של כנס, וזה קיבל ידיעה בעמוד ראשון של "הארץ". אלה היו הפרופורציות אז. היום הדיון בנושא הרבה יותר פתוח, ומתקדם כל הזמן.

שאלה מהקהל:

הרב הזכיר שאלות שנשאל באינטרנט לפני שמונה שנים ואולי אף יותר. אני מהראשונות שכתבו שאלה כזו. כתבתי מעומק הלב על סתירות שהיו בתוכי, על לבטים שייסרו אותי. התשובה היתה: "עם כל האמפתייה, יש כאן עניין מטא-הלכתי ואין לי איך לסייע". לשמחתי ראיתי אז מעבר לתשובה ההיא. היום אני בזוגיות כבר כמה שנים, עם ילדה מתוקה בת עשרה חודשים, ולחשוב שאם הייתי לוקחת את התשובה ועוצרת את עצמי, לא יודעת לכמה שנים, הייתי היום במקום אומלל. הקשבתי לדברי הרב, ועדיין הוא אומר שבסיס העניין הוא מטא-הלכתי, והשאלה שלי היא איפה ההתקדמות שהרב מדבר עליה?

הרב שרלו: אני צריך לחשוב על זה. אני עוד לא בשל לענות על השאלה הזו.

נישואין לאישה / גבר

הכוונה לנישואי גבר לאישה, בניגוד לנטייה המינית.

הרב שרלו: אני נתקל בשאלות הללו על בסיס יומי. גם היום בבוקר אישה חרדית פנתה אלי ושאלה מה לעשות, היא גילתה שבעלה הומוסקסואל. זו שאלה סבוכה מאוד. איך מסתדרים עם אורח החיים שאינו מתיישב עם הנטייה, איך משתנים. מנסיוני, (אך אני מדגיש כי הניסיון שלי איננו בדיקה סטטיסטית, שהרי אינני מכיר את כל האנשים שעשו זאת) - יש לי מסקנות: - בעייתי מאוד להתחתן, גם כששני הצדדים יודעים למה הם נכנסים (אני לא צריך לחזור על עמדתי שבלי ליידע את הצד השני - מדובר באיסור חמור מאוד), וכמות המשפחות המתפרקות בסוף שנות השלושים לחייהם גדולה, כי אנשים מגלים פתאום שהם לא מסופקים, לא מרוצים. - כשאנשים מודעים זה יותר קל. ככל שהאנשים מודעים יותר למצב שבו הם נמצאים, ולמצב שאליו הם נכנסים, הסיכוי להצלחה גדול יותר. הבעיה היא שרק בגיל מבוגר אפשר להחליט כאלה דברים, כי בגיל צעיר עוד לא חושבים על ההשלכות. וגם אז זה קשה. על כן, אם מדובר בשני בני זוג המודעים מאוד לסיכון שהם לוקחים ומחליטים להתמודד עם זה ולהתחתן - יש לזה סיכוי.

עתירה: להגיד לבחורה צעירה שאין לה סיכוי לזוגיות לסבית זה לדחוק אותה להתחתן עם גבר. המחיר של חיי בדידות קשה מדי לרובנו. שנים אחר כך אנחנו פוגשות אותן ב"בת-קול" גרושות או עם חיים מסובכים, בעל וילדים. אני לא שופטת אף אחת, אבל יש נשים שמנהלות מערכות יחסים מחוץ לנישואים. איזה משמעות יש לנישואים אם מעדיפים מצב כזה על פני זוגיות בריאה? וכמובן שגם הילדים משלמים את המחיר.

הרב רון: נישואין והבאת ילדים הם ערך גדול ויסודי ביהדות, וכשיש הזדמנות צריך לנסות. מתבגר שמתלבט צריך לעשות עם עצמו את הבירור, ולגלות אם הוא באמת לא יכול בשום אופן להינשא. אם אדם יודע בוודאות שהוא הומו ללא משיכה לנשים אז אין מה לשנות ואז השאלה היא איך מתייחסים למצב מבחינה חברתית והלכתית.

הרב שרלו: איך אדם בוחן עם עצמו אם הוא יכול להתחתן?

הרב רון: קודם כל בדיקה פנימית אמיתית של האדם, יש אנשי מקצוע ויש עם מי להתייעץ וזה במידה והוא רוצה להתחתן. כמובן שיש עמדה חד משמעית מצדנו שיש חובה לספר לפני הנישואין.

מה אומרים למתבגרים/ות?

הרב שרלו: אני מגשש את דרכי באפלה כאן. מתבגרים באופן בסיסי נמצאים בתהליך של הכרת עצמם, הכרת גופם, הכרת מיניותם וכו'. זה גיל מסובך. כל אדם שעבר אותו עם ילדיו מבין את המורכבות שלו, ואולי גם אדם שזוכר את עצמו בגיל הזה.

נתקלתי בשני סוגים של מתבגרים הומוסקסואליים: כאלה שכבר מגיל ארבע הרגישו שהם שונים, חריגים, ולא ידעו למה, אבל בגיל ההתבגרות הכול התבהר להם. אנשים כאלה חבל לטרטר עם בדיקות ובחינות; בנים שבגיל ההתבגרות התעסקו בהליכה על הקצה בכל מיני מובנים, גם במיניות שלהם, ועל אף שלבסוף הם התחתנו, בגיל ההתבגרות הם בדקו גם הומוסקסואליות. הם התנסו בהומוסקסואליות על אף שהם סטרייטים. לכן צריך להיזהר עם זה, ולהפנות אותם בעדינות לסטרייטיות, לכוון להם את הדרך.

לגבי מבוגרים - טיפולי המרה הם חסרי סיכוי וגורמים לסיכון. בגיל ההתבגרות ההתבשלות המינית עדיין לא מוחלטת, ולכן הייתי אומר למתבגר לא להחליט עדיין.

עתירה: כשמישהי בגיל ההתבגרות פונה ל"בת-קול", אומרים לה לקחת את הזמן, לא להינעל על עצמה אלא לבדוק ולברר עם עצמה מה קורה איתה. אנחנו גם לא מקבלות לארגון נשים מתחת לגיל שמונה עשרה, כי אין לנו את הכלים המקצועיים הנדרשים לסייע להן, ואיננו יכולות לקחת על עצמנו את האחריות.

יש שני מסרים שצריך לתת למתבגרים:

- יש תקווה. אם תגלי שאת באמת לסבית, תוכלי לחיות עם משפחה. תהיה לך זוגיות, יהיו לך ילדים. העולם לא נחרב.

- שאפשר להיות לסבית ודתיה, ואסור להעצים את הקונפליקט. מחנכים שמובילים לשסע הזה זורקים את המתבגרות מחוץ לגדר ויוצרים אצלן קושי נפשי עצום.

הרב רון: גם אנחנו פועלים בכיוון, ואומרים למתבגרים שפונים אלינו שאנחנו נסייע להגיע למקום האמיתי. המקום האמיתי מתגלה בבירור מעמיק, והדרך כאן לא קלה. וזה צריך להיעשות בליווי אנשי מקצוע ובשקיפות.

טיפול המרה

הרב שרלו: נשים את הדברים על השולחן, מדובר על ארגון: "עצת נפש". אני חייב לומר שאני נבוך בנושא. אני נמצא בקשר עם "עצת נפש". לאחרונה היה לי מפגש עם הצוות שלהם ועם שלושה אנשים שהיו עמוק בתוך ההומוסקסואליות והיום הם בעלי משפחות, חלקם פעילים בארגון. המפגש איתם היה משכנע ומרשים. התרשמתי מהאנשים שם שהם רציניים, ושבדבריהם יש ממש. מצד שני, אני נחשף לטראומות של אנשים כתוצאה מטיפול המרה. אנשים מעידים שהם יצאו שרוטים וחבולים מהטיפולים האלה. בפגישות שלי עם "עצת נפש" אמרתי להם למתן את ההתבטאות שלהם, ובאמת הם שינו אותה. האתר שלהם היום לא מצהיר הצהרות שהיו בו בעבר, שכל אחד יכול להשתנות וכדומה.

צריך שקיפות, וכל עוד אין שקיפות יש בעיה עם טיפולים מסוג זה. כשמדובר בגיל מבוגר אני לא ממליץ על "עצת נפש". אני מיידע את מי שפונה אלי, אני מפנה לשלל האפשרויות, אבל לא ממליץ. בגיל צעיר אני מפנה אליהם, ובמקביל מספר על אפשרות לתוצאות בעייתיות. זו השקיפות עליה אני מדבר.

אני עוסק בגנטיקה וברפואה גם במסגרת עבודתי בוועדת הלסינקי ובוועדת סל התרופות,

ונחשפתי לנושא גם מהפן המקצועי. בגופים המקצועיים יש עמדה חד משמעית שאין כזה דבר טיפולי המרה, שאין הוכחה ליעילותם. הבעיה היא, שאי אפשר להפריד בין הפסיכולוגיה לאידיאולוגיה. האנשים שאומרים את זה הם אידיאולוגית לא נגד הומוסקסואליות, ועל כן רואים את הדברים אחרת מאוד מאדם דתי. אי אפשר אפוא לקבל מידע מקצועי של ממש השולל טיפולי המרה, אם כי כאמור עמדת בעלי המקצוע היא חד משמעית שהדבר לא ניתן. על כן, צריך ללכת על קצות אצבעות.

עתירה: אני לא מומחית בנושא, ולכן סומכת כאן על אנשי המקצוע. יש הסכמה בקרב הגופים המקצועיים שהטיפול אינם יעילים. אדם במצוקה צריך להפנות לקבלת טיפול, אבל טיפול שלא מגדיר מראש מה המטרה.

הרב רון: אנחנו בהו"ד פנינו לאנשי מקצוע בתחום הפסיכולוגיה, והיום יש נהירה של הומואים לאנשי מקצוע לקבלת טיפול, לא המרה. פנינו ל"עצת נפש" עם ששה סעיפים שעד שלא תהיה הסכמה עליהם אין לנו בכלל בסיס לדיון איתם. הסעיפים הם:

1. שקיפות מלאה על מה שקורה בארגון ועל יעילות הטיפולים, נתונים ותוצאות
2. אנשי מקצוע בלבד שיהיו בארגון שיהיו כפופים לחוק ולאטיקה
3. הצגת התיזה הבסיסית שמאחורי שיטות הטיפול
4. הצגת קשת הטיפולים המלאה ש"עצת נפש" מציעים
5. הודאה בכך שיש עוד אפשרויות מלבד טיפול המרה
6. לא לשלול את קיומם של הומואים ולסביות דתיים.

לצערנו "עצת נפש" סירבו לחתום על הסעיפים האלה, וכרגע אין לנו שיח איתם.

זוגיות חד מינית

ובמידה ולא מכירים בזוגיות חד מינית, אז מה האפשרויות במישור האופרטיבי?

הרב שרלו: כרב קהילה אני לא מכיר בזוגיות חד מינית. אולם כפי שאמרתי בהתחלה - המציאות הזו קיימת, וצריך לבחון מה עושים. למעלה מכך: אם זוגיות דו מינית לא אפשרית וזוגיות חד מינית אסורה, נותרת אפוא השאלה מה כן עושים, והיא כמובן קשה מאוד. אין לי בינתיים תשובה על כך.

עתיירה: זוגיות זה צורך אנושי בסיסי. "לא טוב היות האדם לבדו". למנוע מאדם את זה, זה עוול וקושי נפשי והפסד גדול. אני יכולה להעיד על עצמי שבתקופה שאני בזוגיות קיבלתי המון. רבי עקיבא אומר: "אל תחלל את בתך להזנותה - זה המשהה את בתו הבוגרת". העדר אפשרות לזוגיות משמעותו יצירת פריצות. השאלה החשובה כאן היא לא אם לקיים זוגיות לסבית, אלא איך לקיים אותה. אני חושבת שהזוגיות שלנו צריכה להיות כמו מה שלמדנו וגדלנו עליו, והשאלה איך יוצקים בה תוכן רוחני-דתי. האם נשים בזוגיות לסבית חייבות בכיסוי ראש? בנידה? ומה לגבי תוכן טקסי לזוגיות?

זוגיות חד מינית היא מציאות עבור נשים לסביות רבות, והשאלה היא איפה אותם זוגות משתלבים בקהילה ובמשפחה. ברמה הכי פרקטית. אם אני לא יכולה לבוא עם בת הזוג שלי להורים אז התוצאה בפועל היא נתק. אין לצפות שנשים יעזבו את בת הזוג ובחלק מהמקרים גם את הילדים ויסעו לשבת להורים. קבלה של הומואים ולסביות ברמה האנושית חייבת לכלול גם קבלה של הזוגיות שלהם, המשפחות שלהם.

הרב רון: הרבנים רק מתמודדים עכשיו עם שאלת הפרט, ברור שגם ברמת הזוגיות צריך לדון, אבל כרגע עוד לא הזמן. הרבנים והציבור הרחק משם. כמובן מבחינה הלכתית יש כאן בעיה, בשל החשיבות של הנישואים וההולדה אבל יש צורך בקיום דיון נרחב להסדר חברתי-הלכתי כולל.

הרב שרלו: בעבר כשהורים היו פונים אלי בשאלה על בתם שחיה בזוגיות לסבית הייתי עונה: זו הבת שלכם, ויש לכם חובה כלפיה, אבל אל תכירו בזוגיות הזו. מה זה אי הכרה - כאן

זה משתנה ממשפחה למשפחה. כל משפחה יוצקת בזה תוכן אחר. היום קשה לי לתת תשובה. אני רואה כי חוסר ההכרה הזו יוצר טרגדיות גדולות, ומאיך גיסא אכן ההלכה לא מכירה בזוגיות מעין זו. מה שצריך לעשות הוא לבחון עוד ועוד למה הכוונה באמירה "לא מכירה", ומה לא עושים בשל כך.

שאלה מהקהל: הרב ואני הופענו לפני כמה חודשים בכתבה בערוץ 1 על לסביות דתיות. מאז אותה כתבה אבא שלי לא מדבר איתי, בין השאר בגלל דברי הרב בכתבה. אני מנודה ומוחרמת בבית הוריי. מה יש לרב להציע בעניין הזה, והאם לא הגיע הזמן לאמירות ברורות, לא עמומות, על כך שההורים חייבים לקבל את בנותיהם? למנוע את הקרע הזה?

הרב שרלו: לא כל אמירה ברורה תערב לאזניכן. יכול להיות שאם תיאמר אמירה חד משמעית היא תהיה קשה. אני לא יכול לענות לך מיד, אני עוד צריך לחשוב על זה.

אמא מהקהל: באותה מידה שמבקשים מההורים הבנה, הילדים גם צריכים להבין. גם להורים יש את הקווים האדומים שלהם. אנחנו לא יכולים לקבל ככה.

תגובה מהקהל: יש בלבול בין קבלת החברה הכללית למקום של החברה הדתית. אנחנו דורשים מהחברה הדתית יותר מאשר מהחברה הכללית, וכיום הומופוביה קיימת לא רק בציבור הדתי. אנחנו מושכים קדימה כשהאנשים הרחק מאחור, הרבנים הרחק מאחור. אי אפשר לדרוש מרב להגיד כאלה דברים. חוץ מזה גם אנחנו משמיעים את קולנו ואומרים דברים.

תגובה: כל דבר שאנחנו נגיד, יהיה סתם אמירה. משהו שרב אומר - חורץ גורלות. ירי של הציבור שקול לירי כדורי גומי; ירי של רבנים הוא כדורים חיים.

הורות

מה לכתחילה ומה בדיעבד?

הרב שרלו: העמדה הפונדמנטליסטית לא מכירה בהומואים ולסביות דתיים. כל הגברים חייבים במצוות פרו ורבו (ונשים לא). קיום המצווה נעשה במסגרת משפחה דרך נישואים, וכשאינן משפחה אין פרו ורבו. מבחינה הלכתית הומו הוא ככל גבר שחייב בפרו ורבו ודווקא במסגרת הנישואים. אני לא מכיר דיון לגבי פרו ורבו לגברים לא נשואים. נוצר אבסורד שדווקא גברים שחייבים במצווה לא מדברים על מימוש מחוץ לנישואין, ודווקא נשים, שאינן חייבות, מדברות על ההשלכות ההלכתיות. אני נתקל בנושא גם בהקשר של אמהות חד הוריות. אמרתי את דבריי בנושא זה, והדברים ידועים.

עתירה: בבת-קול הורות זה משהו שקורה. זו מציאות. בשלוש השנים האחרונות נולדו תשעה ילדים לזוגות לסביות דתיות. השאלה היא איך מחנכים ילדים כאלה, האם יקבלו אותם לבתי ספר דתיים? איך מחנכים ילדים בחברה שחושבת שהמשפחה שלהם פסולה? איך מחנכים לתורה ומצוות כששומרי התורה והמצוות דוחים אותם ואת המשפחה שלהם? נקודה נוספת חשובה היא שהיום אפשרי לקיים זוגיות יציבה וללדת ילדים במסגרת לסבית. היום אני יכולה במסגרת של זוגיות לסבית לממש את האידאליים של הבית היהודי שחינכו אותי עליהם. וזו מציאות שלא היתה פעם. שינוי המציאות צריך לחייב מחשבה מחדש על העניין.

הרב שרלו: אתן כאן מקדימות אותנו בהרבה. המציאות ממשיכה הלאה. מתברר שהקהל לא מחכה לרבנים אלא צועד כל הזמן, ואנחנו נדרשים להתמודד מול המציאות המשתנה לנגד עינינו.

איך אתם רואים את העתיד?

עתירה: הילדים שנולדים כעת ללסביות גדלים. בעוד ארבע-חמש שנים תעלה השאלה לאיזה בית ספר ילכו, לאיזו קהילה ישתייכו. המשפחות קיימות, והנושא הזה הופך לאקוטי. זה הדבר המשמעותי ביותר שמונח על השולחן. איזה אופי יהיה למשפחות הלסביות?

הרב רון: מה קרה עכשיו שלא קרה קודם? מדוע דברים מתעוררים עכשיו? גם אנחנו בתוכנו עוברים תהליך, לקח לנו זמן להתמודד. השאלות הופכות לחדות יותר עם הזמן. צריך לשים את הדברים על השולחן, לדרוש מהרבנים תשובות. זה לא יהיה מהיום למחר, אבל צריך לבנות את הדרך וכך אנו עושים בכל התחומים.

הרב שרלו: אני לא חושב שיש מפת דרכים לדיון הזה. אתם קיימים, גם אם חושבים שתעלמו. מצד שני, האמונה בנצחיות התורה וההלכה מרחפת על תחושה שמקשה לחשוב מה יהיה בעתיד. ככל שהנושא יידון, תמצאו תשובות שלא בהכרח ימצאו חן בעיניכם. אבל מצד שני, אולי השאלות הנוקבות שלכם מראות שאנחנו טועים בהבנת הקב"ה, וצריכים לחשוב מחדש.

נושאים שלא עלו בדיון מפאת חוסר הזמן:

- מניין שיויוני, והמשמעות של המחיצה במניין הומו-לסבי.
- קהילה עצמאית או הכלה בציבור הדתי, האם יש מקום ליישוב להומואים דתיים?
- טרנסג'נדריות וטרנסג'נדרים.